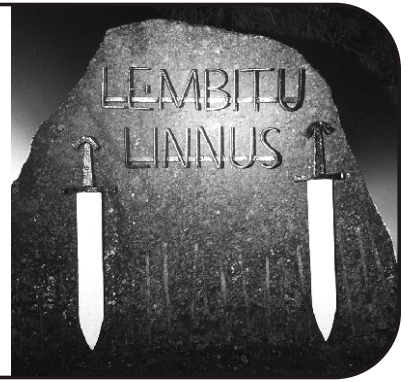

Suure-Jaani linna,
Suure-Jaani valla
ja
Olustvere valla
ajaleht

Nr. 4 (37)
Aprill 2003

LEOLE

APRILL Anno Domini 2003

Päike käib üha kõrgemalt ja kuigi öösi veel külmagi teeb, vulisevad veed aina vilkamalt. Varjulistest kohtadest leiab vaid üksikuid märdunud lumejäänuste "saarekesi". Maakonnalinnas on nähtud vuramas automaailma "kevadekuulutajat" - esimest lahtist kabrioletti. Looduses ringi liikuja leiab iga päevaga ühe enam märke, mis kevade edenemisest aimu annavad.

Lõppenud kuusse jäi aga lisaks paljudele toredatele sündmustele üks, mis kõigele varju heidab - 20. märtsil algas järjekordne sõda. Oleme küll jõudnud kahekümne esimesse sajandisse, aga ikka ja jälle kordub kõik. On öeldud, et kui räägivad relvad, siis vaikivad diplomaadid. Loodetavasti saavad viimased peatselt jälle sõna.

Aprillikuus on mitu rahvakalendri tähtpäeva ja esimene püha - Ülestõusmis-püha - mida kristlased tähistama hakkasid. Paljude jaoks on siiski rohkem tuntud ja tähistatud nn munadepüha. Ilmselt oleme kõik mune värvanud, neid üksteisele kinkinud, mune koksitud ja muidki kombeid täitnud. Rõõmu ennekõike lastele, aga ka kõigile neile, kes väikestest asjadest tuge ja hingele jõudu oskavad leida.

Kuu algas karjalaskepäevaga. Suure-Jaani kihelkonnast Sürgevare külast on 1927. aastal kirja pandud, et kui sel päeval kured üle karja juhtusid lendama ja ei tahetud, et karjaga midagi halba juhtub, siis tuli sõnu teada ja neid lausuda. Sõnad ise olid järgmised: "Teele, teele, valge lindu linnukene. Kui sa üle meite karja lendad, siis pane loor silmi ette! Kui üle küla karja lendad, siis pane kingad jalga!"

Palmipuude pühaks toodi tingimata pajuurbi vaasi ja keedeti tanguputru. Odrad pidid siis nii jämedad kui urvad tulema.

Künnipäeval vaadati aga viljad üle: kui rukkioras siis haljas oli, olid hilised külid head.

Jüripäev on kõigile teada kolimise päev. Enamasti oli tegemist puhkepäevaga. Osa moonakaid kolis, ülejäänud tegid vaid hädalisi töid. Suuri põllutöid ette ei võetud. Kolga-Jaani kandis usuti, et jüripäeval tuleb enne päikese tõusu üks vagu üle põllu künda, et siis on põld kergem harida. Uusna kandist on teada õpetus, et enne jüripäeva peavad kapsad maha tehtud olema, muidu ei kasva pead või on liiga pehmed. Aga Suure-Jaani kihelkonnast on 1889. aastal üles tähendatud hoopis huvitav õpetus: "tahad hästi kollast võid saada, siis püia enne jüripäeva kollane liblikas kinni ja anna lehmale, siis saab soov täidetud."

Liblikaid ja soovide täitumist kõigile!

Leili Kuusk
Leili@suure-jaani.ee

FOTO: Jaanus Siim

Kevad tuleb, aga Soomaa kandis harjumuspäraseks saanud viies aasta aeg jääb sel aastal ilmselt ära

Eesti keele päev

Kas siis selle maa keel/ laulu tuules ei või/ taevani tõustes üles/ igavikku omale otsida? "Kuu" Kristjan Jaak Peterson.

13. märtsil kuulasid "Loitsukese" lapsed lapsevanem Anu Kivi huvitavat vestlust emakeelest ja emakeelepäevast. Anu õpib Tallinna Pedagoogikaülikoolis eesti keele ja kirjanduse õpetajaks.

Mõtisklesime üheskoos, milleks meile meie keel. Leidsime, et see ühendab meid; keele abil saame suhelda; ilma oma emakeelela ei oleks me eestlased. Keeles väljenduvad isegi inimese iseloom ja harjumused. Kui palju mõõdarääkimisi ja vaidlusi jääks ära kui me valdaksime oma keelt perfektselt. Oma keelele ja kultuurile on vaja enam tähelepanu pöörata, muidu me lihtsalt lahustume siin kirevas ilmas.

Teame, et päris vanasti kirjutada ei osatud, keel ja tavad kandusid edasi vaid kõne kaudu. Nüüdseks on olemas kõnekeel ja kirjakeel. Omal ajal jagunes eesti keel põhja- ja lõuna-eesti murdeks. Kirjakeel on kujunenud põhja-eesti murdest, aluseks - Piibel. Keelenormid on paljuski sarnased ühiskondlike normidega, näiteks riietumisetiketiga. Kõnekeel on vabam, võib sisaldada slängi, murret - see on nagu igapäevane riietus. Kirjakeelel on omad reeglid; seda kasutatakse ajalehtedes, teleris, raadios, ametiasutustes piltlikult võiks seda pidada pidulikuks riietuseks. Kirjakeeles on osake igapäevase kodukeelest ja mõne inimese kodukeeleks ongi kirjakeel. Kasutusel on mõlemad ning üht ei peeta teisest tähtsamaks. Keel on keskpunkt, mille ümber on üles ehitatud kogu kultuur. Igas ühiskonnas on kirjakeele oskus harituse moodupuu nagu on seda viisakusreeglite tundmine ja

järgimine.

Anu Kivi rääkis meestest, kes on emakeele kujundamisel tähtsat rolli mänginud: Friedrich Reinhold Kreutzwaldist, Kristjan Jaak Petersonist, Otto Wilhelm Masingust ja teistest ning nende panusest meie emakeele heaks.

Emakeelepäeva on tähistatud üsna lühikest aega. Ettepaneku selleks tegi Meinhard Laks esimese eesti luuletaja Kristjan Jaak Petersoniauks.

Kõneldud teema kinnituseks korraldas Anu viktoriini, kus osales neli võistkonda. Pinget jätkus, sest tekkisid kahtlused, kas ja kellele kõik kuuldu ikka õigesti meelde jäi. Lisapunkte võis teenida keeleosavuse demonstreerimisel, kus hinnati, kes kõige korrektsemalt ja kõige kauem suudab teatud lauset korrata. Laused ise olid järgmised: "kummaline kummitus kummitas kummutis", "kärva ne kartulimardikas kargas kaera-jaani", "peremees Peeter pani pasuna pähe". Proovige, kuidas teil välja tuleb! Kiiremini, palun!

Sel ajal, kui Anu viktoriini-vastuseid hindas, andis ta meile taas põneva ülesande. Me kõik kirjutasime üles ühe muinasjutu alguslause, siis andsime kirjutatu naabrile edasi, kes kirjutas järgmise lause. Ja nii edasi ja nii edasi kuni paber jõudis ringiga autori kätte tagasi. Autoril tuli visandada veel lõpulause ja jutt oligi valmis. Saime päris mitu toredat juttu!

See põgus, sisukas, lastepärane vestlus nii olulise päeva puhul jättis iga lapse südamesse jälje sellest, kui vajalik on meile meie emakeel ja omakultuur.

Eda Saaremets

Kes ütles, et koolis on igav?

EESTI KEEL, MU EMAKEEL -
KODUKEEL, KÕNEKEEL.
EESTI KEEL JA EESTI MEEL
SAATJAKS MINU ELUTEEL.

Kolmas veerand lõppes Tääksi koolis iga-aastase emakeelenädalaga, mis kulmineerus emakeelepäeval.

Päevakajalise tunni viisid läbi kõik klassijuhatajad. Tunni lõpuks valmisid plakatid, mis pidid olema seotud Kr. J. Petersoni või emakeelega. Kui I klass maalis tähestiku, siis vanemad klassid jõudsid välja slängi ja murdepuuni.

Plakateid tuli lühidalt tutvustada ja need ehtisid meie fuajee seinu ülekoolilise võistlusmängu ajal. Võistluse pääsemiseks oli iga õpilane ühe tähe lunastanud. Tähtedest pidid saama eri värvi sõnad, mille kokkusaamiseks tuli otsida kaaslasti, kelle täht on sama värvi - nii moodustusidki võistkonnad. Lisaks õpetajate võistkond. Sebmist kuipalju, aga õnnestus see päris kenasti.

Vaheldumisi mänguga jagati tunnistust emakeelenädalal hästi esinetele.

ESMASPÄEV: kirjutasime lõppu koolipoiss Hans Magnuse loole.

Paremad olid Shirleen Hallang, Otto Tors, Elis Ilumets, Mats Mikkor, Andres Tamm, Urmas Põdra, Tanel Kingisepp, Rain Laan, Heldur Sepp, Evelin Röömel, Grete Kõuts ja Maarja Laanoja.

Emakeelepäeva võistlusmäng läks käima: vaheldumisi oli küsimusi ja ülesandeid, mis nõudsid nutikust ja loovust, aga ka tähelepanu. Näiteks, kui Mari isal on viis tütart: Chacha, Cheche, Chichi, Chocho ..., siis mis on viienda tütre nimi?

Kiirkõnelejad püüdsid 15 sekundi jooksul vigadeta öelda lauset: habemeajaja ajas asjaajaja ja majarajaja habet.

Palju elevust pakkus võistkonna-kaaslaste kehade sõnade moodustamine. Proovige, kui palju võimalusi on A-tähe tegemiseks! Lastel fantaasiat jätkus.

TEISIPÄEV: lahendasime päeva-ülesannet. Suuremad nuputasid, mis taim on pooleldi maasikas, pooleldi kartul (tulikas) ja väiksemad otsisid teksti peidetud puude nimetusi.

Mäng läks edasi nimekaartide järgi kirjanike äraarvamise, juhuslikult valitud piltide järgi lühijutu tegemise ja tuntud lastelaulule uute sõnade väljamõtlemisega. Koolipere oli rõõmsalt üllatunud, kui direktor lauldes oma naiskolleegide poole pöördus ...

Järg leheküljel 4

OMAVALITSUSINFO

Suure-Jaani Linnavalikogu 27.03.2003

Võeti vastu Suure-Jaani linna 2003. aasta eelarve mahus: tulud 15 444 000.- krooni, muud näitajad 500 000.- krooni, kulud 15 522 000.- krooni, finantseerimistehingud 402 000.- krooni; muudeti linnapea ja linnavalikogu esimehe töötasu, mis tagasiulatavalt 1. jaanuarist on linnapeal 9000.- krooni ja volikogu esimehel 5850.- krooni; otsustati valida linna 2002. aasta eelarve täitmise aruande auditeerijaks osatühing Revisor;

Suure-Jaani Linnavalitsus 03.03.2003, 10.03.2003, 17.03.2003, 24.03.2003, 31.03.2003

Määrati hooldajad kuuele raske puudega ja ühele sügava puudega linnakodanikule; määrati sotsiaaltoetusi viieteistkümmele linnakodanikule kokku 3100.- krooni ulatuses ning neljale toimetulekutoetust, kuuteistkümmele perele kokku 20553.- krooni ning tasuta koolilõuna viiele Suure-Jaani Gümnaasiumi õpilasele; väljastati aktsiaseltsile Eesti Telefon projekteerimistingimused side maakaabli rekonstrueerimiseks Nurme tänaval ja Laial tänaval; kehtestati linnavalitsuse ametiautode sõidukilomeetri hinnaks 3.- krooni kilomeeter (KIA ja Moskvitš) ja 4.- krooni kilomeeter (Ford Mondeo); tehti kindlaks vene apostliku õigeusu kiriku hoone pere-mehetus; määrati Maimu Reiarstile kompensatsioon Oja tn 5 õigusvastaselt võõrandatud maa eest 18 728.- krooni; eraldati reservfondist 2000.- krooni Tiiu Siimu osalemi-

seks Ungaris pärimuskultuuri kursusele osalemiseks; anti nõusolek Marta Kimmile Jaama tn 9 maa ostueesõigusega erastamiseks; määrati linnavalitsusele kuuluva sõiduauto Moskvitš 21 41 -01 müümise alg-hinnaks neli tuhat krooni; väljastati aktsiaseltsile Taisto Bussid ehitusluba Oja tn 2B asuva kasvuhoone-lao lammutamiseks; väljastati kasutusluba Hans Tõnuverele kuuluvale Lembitu pst 34 kinnistul asuvale majapidamis-abi-hoonele; väljastati füüsilisest isikust ettevõtjale Margus Luukenile tähtajatult kauplemisluba kauplemiseks Tallinna tn 8 asuvas kaupluses "Kalda"; kinnitati linnavalitsuse ja hallatavate asutuste alaeelarved; kinnitati hüvitised isiklike sõiduautode kasutamisel ametisõitudeks - kultuurimaja direktorile Tiiu Siimule ja gümnaasiumi direktorile Peeter Sadamale, mõlemale 1000.- krooni kuus; eraldati reservfondist 25000.- krooni osalemiseks Olustvere mõisakompleksi baasil sihtasutuse loomisel.

Suure-Jaani Vallavolikogu 20.03.2003

Võeti vastu Suure-Jaani valla 2003. a eelarve. Suure-Jaani valla 2003. a eelarve tulud kokku 14 000 000 krooni, kulud kokku 13 842 700 krooni ja finantseerimistehingud kokku 157 300 krooni; 2003. a Suure-Jaani valla eelarvest makstava lapse sünnitoetuse määraks kehtestati 3000 krooni; Määrati hüvitused volikogu esimehele, volikogu liikmetele, volikogu komisjoni esimeestele ja liikmetele; Kinnitati Suure-Jaani valla teenistujate palgamäärad alates 01.04.2003. a; Kinnitati Suure-Jaani valla põhikooli pedagoogide 2003. a töötasustamise alused;

Kinnitati Suure-Jaani valla kultuuri- ja haridustöötajate 2003. a töötasustamise alused;

Kinnitati Suure-Jaani valla eelarve reservfondi kasutamise kord; Muudeti Suure-Jaani Vallavolikogu reglementi; Otsustati osaleda Olustvere mõisakompleksi säilitamiseks ja arendamiseks moodustatavas riigi ja omavalitsuste osaluselga sihtasutuses ja eraldati sihtasutuse 2003. a tegevuseks 25000 krooni; Kiideti heaks Suure-Jaani valla poolt esitatud taotlus 2003. a investeringutoetuse vahenditest teedele.

Suure-Jaani Vallavalitsus 11.03.2003

Õigusvastaselt võõrandatud maa tagastati Tiiu Mikkorile, Leida Reinu jaanile ja Heli Maisalule; Õigusvastaselt võõrandatud vara eest määrati kompensatsioon Olev Umsarele; Metsaõue kinnistu jagati Metsaõue ja Sooõue katastriüksusteks ja nende sihtotstarbeks määrati maatulundusmaa. Väljataga kinnistu jagati Väljataga ja Lehola katastriüksusteks ja nende sihtotstarbeks määrati maatulundusmaa. Lendre kinnistu jagati Lendre ja Märdi katastriüksusteks ja nende sihtotstarbeks määrati maatulundusmaa; Sürgavere Põllumajandusühistule kuuluvale klubi hoonele määrati teenindamiseks vajaliku maa suurus ja piirid; Määrati AS Eesti Telefonile kuuluva kavandatava side õhuliini ja maakaabli projekteerimistingimused Lõhavere küla Ristniku maaiüksusel; Vaadati läbi Suure-Jaani valla 2003. a eelarve lõplik redaktsioon ja esitati see Suure-Jaani Vallavolikogule vastuvõtmiseks, 21.03.2003 Õigusvastaselt võõrandatud vara eest määrati kompensatsioon Olev Tirmastele ja Laine Vendlale;

Projekteerimistingimused määrati AS Eerungile kuuluval Lillevälja kinnistul olemasoleva mööblitööstuse hoone laienduseks ja Vello Triisale kuuluval Laose-Jüri kinnistul olemasoleva hoone rekonstrueerimiseks teravilja kuivatiks; Sirje Koksile kuuluva Lõhavere külas asuva maja-valduse nimeks määrati Metsaääre; Suure-Jaani valla eelarvesse laekunud vahenditest määrati toimetulekutoetust 46 565 krooni üksi elavatele isikutele ja perekonnale, kelle kuu netosissetulek on alla kehtestatud toimetulekupiiri; Puudega inimesele seati hooldus ja määrati hooldaja; Sürgavere korvpalliteami toetati 2750 krooniga Viljandi maakonna meistrivõistlustest osavõtmiseks osavõtu tasu tasumiseks; OÜ Suure-Jaani Ravikeskuse nõukogu liikmest vabastati Märt Perve, uueks liikmeks kinnitati Erkki Lehtinen.

Olustvere Vallavolikogu

Kehtestati riigieelarvest Olustvere valla eelarvesse haridustöetuseks eraldatud vahenditest tasustavatel ametikohtadel Tääksi ja Olustvere Põhikoolis töötavatele pedagoogidele töötasustamise alused ja palgamäärad: noorempedagoog 5350.-, pedagoog 5710.-, vanempedagoog 6490.- ja pedagoog-metoodik 7870.- krooni kuus; millele lisandub tasu klassijuhatamise eest; Otsustati osaleda Olustvere mõisakompleksi säilitamiseks ja arendamiseks riigi ja omavalitsuse osaluselga sihtasutuse käivitamisega ja tegutsemisel ning eraldada 2003. aastal nimetatud tegevusteks 25000.-krooni valla eelarve projektide kaasfinantseerimise kuludest; Toetati Oskar Noorkõivu 5000.- krooniga; Otsustati võõrandada Olustvere alevikus detailplaneeringuga kehtestatud va-

bad ehituskruunid enam-pakkumise korras, vallavalitsusel korraldada enampakkumise läbiviimine.

Olustvere Vallavalitsus

Olustvere vallaeelarvesse laekunud vahenditest määrati toimetulekutoetust - 44692 krooni üksi elavatele isikutele ja perekonnale, kelle kuu netosissetulek on alla kehtestatud toimetulekupiiri; Määrati puudega inimestele hooldajad; Olustvere Teenindus- ja Maa-majanduskooli nõukogusse määrati esindajaks Olustvere Vallavalitsuse vallavanem Aina Aua; Määrati teendamisega vajalik maa - Tiigi 10 mü Ülde külas sihtotstarve on elamumaa; Määrati erastatava maa Oksa sigala mü Mäeküla külas suurus ja piirid; Riida kinnistu jagamiseks tekkivate katastriüksuste nimeks määrati Riida sihtotstarbeks maatulundusmaa ja Väike Riida sihtotstarbeks elamumaa; Õigusvastaselt võõrandatud maa tagastati Asta Salmile Mäeotsa mü Kärevere küla, Riho Jürmannile Saare Märt mü Ülde külas; Anti nõusolek maa ostueesõigusega erastamiseks Marek Mitrile Mulu mü Kuhjavere küla ja Üllar Priksile Aia tn 8 mü Ülde küla; Algatati võõrandatud vara kompenseerimist Miiska A 60 ja Tarina 173 taludele; Kinnitati õpilaskoha tegevuskulu arvestuslikuks maksumuseks ühe õpilase kohta 2003. aastal Olustvere Põhikoolis 8934.- krooni ja Tääksi Põhikoolis 10198.- krooni; Kinnitati Olustvere lasteaia majanduskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulu arvestuslikuks maksumuseks ühe lapse kohta 2003. Aastal 21778.- krooni aastas; Kuulutati välja konkurss Olustvere Põhikooli direktori ametikohale.

Paul Kondasel oma keskus

25. aprillil avatakse Viljandis (endistes linna raamatukogu ruumes, Pikk tn 8) meie kuulsaima naivistliku kunstniku Paul Kondase loomingule pühendatud keskus.

Kondase keskuse rajamine on olnud Viljandi linna arengukavala tegevus. Ruumid eraldas EELK Viljandi Jaani kogudus ja püsiekspositsiooni taiesed laenati Viljandi Muuseumilt. Keskuse sisulist tööd hakkab korraldama Viljandi Kunstike

Ühendus Kiriküüt ja kuraator Mari Vallikivi, kes püüab keskuses tutvustada ka teisi naivistlikke kunstnikke. Teadaolevalt on naivistliku kunstis uunitlusega keskus seni ainus Baltimaades.

Mis on naivism? Kunstiajaloolase Maire Toomi sõnul asetseb naivism professionaalse ja rahvakunsti vahel. Naivistlik maalija maalib oma rõõmuks ja püüab võimalikult täpselt edasi anda kõike, mida silm näeb või süda tunneb. Kuna tal puudub vastav haridus ja plaan oma loomingut müüa, on ta sõltumatu ja ka vaba

kohustusest olla n.ö tasemel. Naivisti ei kammitse akadeemilised teadmised, ta loob vabalt ja intuiitselt. Teinekord võib selline saamatu joonistamisviis ja proportsioonide moonutus tõusta loomupärase ande korral omaette väärtuseks. See on kinnitust leidnud Paul Kondase juures.

Kunstnik on sündinud Põltsamaa lähedal, aastail 1921-23 õppis ta Tartu Ülikoolis juurat, seejärel töötas aastaid õpetaja ja koolijuhatajana Suure-Jaanis. Vanemad suurejaanilise mäletavad 1939.

aastal õpilaste abiga valminud "Kondase silda". Siinne muistses vabadusvõitluse ajalugu on kunstnikku inspireerinud looma meie esivanemate uskumustega seotud süžeesid ("Taara tammi-kus", "Sõnajalaõis"). Eesti ja tema saatuse olid talle väga südamelehedased.

Koolijuht oli ka suur isemõtleja, näiteks kirjutas ja lavastas ta koolilastele näidendeid, luuletas ja mängis viiulit. Tema hilisemas eas loodud maalilooming on pälvinud aga eriti elavat huvi. Neil maalidel kujutatakse elukogu selle mitmekesisuses

tões ja naljas, pinges ja lüürikas. Kunstniku tuntus on jõudnud ka väljapoole Eestit, Ülemaailmses Naivistide Entsüklopeedias (London, 1984) on Kihnu naivistide kõrval tutvustatud ka Paul Kondast.

Kui lähete Viljandi lossimägedesse jalutama, jääb lähedusse rõõmsameelse kunstniku värviline looming. See peaks huvi pakuma kõigile suurejaanilastele, eriti aga kunstihuvilistele noortele.

Tõnu Kukk
Olustvere jaamast

SPORDIUDISED

XXVII Lehola-Lembitu ratsu

Seekordsest võistlusest, mis toimus Vanaõue puhkebaasis, võttis osa 17 maletajat mitmest Eesti linnas ja külaline Torontost.

Tulemused:

1. Ingvar Liitoja (Toronto) 15 punkti
2. Ants Pihlak (Võhma) 13"

Lehola-Lembitu mängude poiste korvpalliturniir

19. märtsil toimus XXX Lehola-Lembitu mängude kavas olev poiste korvpalliturniir. Osales viis võistkonda. Eelneva aastaga võrreldes olid mängud märksa põnevamad ning tasavägisemad, osalejate mängukvaliteet on oluliselt tõusnud.

Medalite saatus otsustati viimasel 10. mängus. Võidu pärast heitlesid

Viljandi maakonna meistrivõistlused võrkpallis

22. märtsil toimusid Sürgavere Spordihoones Viljandi maakonna valdade võrkpalli meistrivõistluste finaalmängud.

Meie piirkonnast sai kahjuks finaalmängudele ainult Suure-Jaani valla I võistkond, kes pidas kulla - hõbeda heitlust Tarvastu valla esindajatega. Ka sel aastal ei suudetud Tarvastu mehi troonilt tõugata. Seega

3. Aivo Hommik (Tallinn) 13"
4. Jüri Hansen (Paide) 12,5"
5. Hugo Hommik (S-Jaani) 12"
6. Kalev Piir (Mustla) 11,5"

26. aprillil kohtuvad kohalikud maletajad 10 laual Paide maletajatega.

Hugo Hommik
spordimetoodik

seekord Olustvere valda esindavad Olustvere ja Tääksi põhikoolide võistkonnad. Seekord viisid medalid koju Olustvere poisid, kolmanda koha saavutas Suure-Jaani Gümnaasiumi esindus. Koolivaheajal toimunud turniir andis tunnistust, et korvpallimängijate uus põlvkond meie piirkonnas on võimekas ja korvpallikoolis ning treeningutel tehtu kannab esimesi vilju.

Täna õpetajaid, kes poisse juhendavad ning aitasid turniiri läbi viia.

Viljandi maakonna meistriks krooniti Tarvastu, II kohaga pidi leppima Suure-Jaani valla I ja kolmanda kohaga Pärsti meeskond.

Naistest saavutas finaalmängus võidu Pärsti naiskond, II koha sai Viiratsi ja III Saarepeedi võistkond.

Suure-Jaani ja Vastemõisa vald suutsid korraldada heatasemelised võistlused.

Suure-Jaani ja Olustvere vald tänavad kõiki mängijaid, kes esindasid omavalitsusi maakonna meistrivõistlustel.

Osteti

Multi-top tabloo

Olustvere, Suure-Jaani ning Vastemõisa vald ja Suure-Jaani linn ostsid ühiselt Multi-top tablo.

Seedet saab kasutada 8 erineva

Vaheaeg algas jalgpalliturniiriga

Kevadine koolivaheaeg algas piirkonna koolide 1991. a ning hiljem sündinud poistele saali jalgpalliturniiriga Tääksi Põhikooli võimlas.

Osavõtnute arv kinnitas, et vuti mängimine on nooremate poiste seas väga populaarne. Kohale oli tulnud kuus meeskonda: Sürgavere, Tääksi I, Tääksi II, Kildu, Olustvere ja Suure-Jaani Gümnaasium. Piirkonna esimese saali jalgpalliturniiri avas Tääksi Põhikooli direktor Jaan Hansen.

Nagu suurvõistlustelgi, tunti ka siin võidurõõmu, pettumust ja kaotu-

Matkasarja II etapp

23. märtsil toimus piirkonna matkasarja II etapp. Seekord läbiti marsuut Vanaõue - Hüpassaare. Ilm oli suurepärase ja pika teekonna võt- sile ette 26 julget. Matkajuhiks oli Suure-Jaani vallavolikogu esimees Jaan Jaska, kes seltskonna juhtimi-

sportmängu läbiviimisel. Ta on kompaktne ja kergesti transporditav, seetõttu saavad seda vastavalt vajadusele kasutada kõik meie piirkonna võimlad. Hetkel leiab tablo raketidest Lehola-Lembitu mängude raames peetavatel võrk- ja korvpalliturniiridel.

sekibedustki. Tulistest pallilahingu- test tuli võitjana välja Suure- Jaani Gümnaasiumi võistkond, kes finaalmängus võitis Sürgavere poisse. III IV koha kohtumises võitis Kildu kodusaalis mänginud Tääksi I võistkonda.

Turniiri kolme esimest meeskonda autasustati karikatega ja mängijaid medalitega. Kõik osalejad said suu magusaks šokolaadi süües.

Täna Tääksi võimla personali ja eelkõige Sergei Vassiljevit igati suurepärase korralduse eest! Lähiajal alustab lisaks korvpallikoolile tööd ka jalgpallikool, et pakkuda võimalust mänguoskust lihvida ja eakaaslastega võimeid võrrelda eelkõige algklassiõpilastele.

sega kenasti toime tuli. Kaunis kevadealguse päev lõppes ühise supisõõ- misega Vanaõue puhkebaasis, kus väsinud ihu saunas turgutada võis. Matkasari jätkub maikuu kanuu- matkaga - jälgige reklaami ning tulge osalema, perega looduses veedetud päev pakub palju positiivseid emotsioone!

enda kasuks Olustvere naiskond. Seega saavutas turniiril I koha Vastemõisa vald, II Olustvere ning III Suure-Jaani vald. IV koha sai Vastemõisa valla II naiskond.

Omalt poolt täna Suure-Jaani valda esindanud noori tütarlapsi, kes mängisid südikalt ja oma ea kohta suurepäraselt. Suure-Jaani vald loodab, et neist kasvab välja meie esindusnaiskond ja on valmis edasist arengut igati toetama.

Mati Adamson
noorsoo- ja sporditöö spetsialist

Aprillikuu spordiüritused

09. aprill	XXX Lehola Lembitu mängude poiste võrkpall Kildu võimlas 16.00
10. aprill	XXX Lehola Lembitu mängude meeste võrkpall Sürgaveres 18.00
12. aprill	XXX Lehola Lembitu mängude male, kabe ja lauatenis Kildu võimlas male ja kabe kell 10.00 lauatenis kell 10.00 noorte lauatenis kell 13.00
17. aprill	XXX Lehola-Lembitu mängude meeste korvpall Sürgaveres

SÕNUMID

Kati Murutar Suure-Jaanis

Nelja lapse ema, ajakirjanik, kirjanik, "Kroonika" intrigeerivad väljakutsed vastu võtnud ja mänguliselt armastav Kati Murutar esines 5. märtsil Suure-Jaani naisteklubis.

Ta saabus kohale koos oma seitsmekuuse pojaga, kes nõudis küll õhtu jooksul emalt tähelepanu, kuid ei seganud kõnelust klubi külalislisega. Tegelikult päriti külaliselt vähe, sest Murutar tahtis ise ennast tühjemaks rääkida. Kuulajaile avanes pilt tasakaalukast ja samas ka aktiivsest naisest, kelle tähtsaim roll on olla ema, seejärel keegi muu. Selgeks sai aga see, et Kati Murutar on huvitav ja tark inimene, kes suudab haarata maailma palju laiemalt kui tavakodanik, kes muretseb vaid iseenda heaolu pärast. Nimelt saabus Kati klubisse Viljandi-lähedast talust, millest tal valmib peagi külaliikumist toe-

tav artikkel. Õhtu teemadeks olid veel Vormsi Enn, Marek Strandbergi eluterved ideed, globaalprobleemid ja muidugi ka loovinimeste keeruline olukord Eesti riigis, kus ei väärtustata oma intelligentsi. Saime teada, et kirjanik olla ei ole kerge. Kuid õnneks ei kirjuta Kati raha pärast - see

on tema kutsumus.

Loodan, et naisteklubi kutsub jätkuvalt esinema huvitavaid isiksusi, kes toovad Suure-Jaani naised kodunt välja. Seekord tasus kohale tulla.

Tiiu Jüriado
Naisteklubi külaline

FOTO: Erakogust

ELO laager Vilustes

Kolm Sürgavere poissi osales koolivaheajal Noorsooühendus ELO koolituslaagris Põlvamaal Vilustes. Uhiuues koolimajas võeti seekord vastu üle vabariigi kokku tulnud kokkasid ja tantsujuhte. Meie poisid

sooritasid koka erialaeksami hästi ja lubasid kindlasti ELO primaerialatundja tiitli võitmiseks edasi konkureerida. Kõikidel erialadel (kokku on neid 10) tuleb sooritada individuaalne kodutöö ning parimate lõplikuks selgitamiseks toimub finaalkonkurss suurlaagris Karepal.

Vastlapäev Võsamäel

9. märtsil toimus Paala Noortekeskuse eestvõttel hilinevad vastlapäeva liulaskmine. Rahvast oli võistluste algusajaks Võsamäele kogunenud 30 inimese ringis. Ürituse korraldajaks oli Arne Kiis, kes võistluse humoorika kõnega avas. Mäel korraldati järgmised võistlused: pikim liug kahes erinevas alagrupid, laskumine kelguga ja lühikeste suuskadega. Pikima liu oma suure ja raske rauast kelguga venitas peale esimeste katsete nurjumist

välja Veigo Kerdt, lühikeste suuskadega näitas klassi Rain Lapp, kes viimased meetrid läbis lausa ühel jalal sõites. Meeskondlikus teatevõistluses jäid võitmatuks Kristjan Kuldvere ja Ringo Pild. Eripreeamia kõige erilise- ma sõiduvahendi eest pälvis Marika Vaher, kelle sõiduriis- taks oli suurde prügikotti mahutatud madrats. Trotsides lumesajust ja tõeliselt tuulist ilma, lõppes üritus diplomite ja meenete jagamisega.

Päeva motoks oli "Teeme ära!" ja võib öelda, et tegimegi.

Arne Kiis

Olustvere TMK soovitab

Ülestõusmispüha lauale

Karin Loite

Kerge salat maisiga

(1 portsjon)
20g herneid
20g porgandit
20g konservmais
10g juustu
20g õuna
Kastmeks veidi õunamahla, õli ja suhkrut

Porgand, juust ja õun lõigata kuupideks. Segada ülejäänud ainetega kokku, valada salatile peale kaste ning serveerida kokteilipokaalis.

Lea Seerman

Munaroog singi ja šampinjoneidega

(2 portsjonit)
150 ml piima
3 muna
30g juustu
20g jahu
70g sinki
70g šampinjone

10g paluvõid
20g porrulauku
Õli küpsetamiseks
Soola, pipart

Klopi munad lahti, lisa jahu ja piim ning maitsesta soola ja pipraga. Kuumuta pannil rasvas sink, mis on lõigatud kuubikuteks. Vala munasegu singile peale ja küpseta ahjus 200°C juures kuldpruuniks. Lõika porru ratasteks ja šampinjoni viludeks ning kuumuta need võis läbi. Valmis munaroole riputa peale riivitud juust ja serveeri šampinjoneidega.

Kliendi arvamus: "Erilise efekti andis munaroa serveerimine pannil".

Värske pasha

(1 portsjon)
125g kohupiimapastat

15g suhkrut
25g rosinad
25g kuivatatud aprikoose
50g rõõska koort
25g taluvõid

Kohupiimapastasse lisa järjest koor, suhkur, rosinad, tükeldatud aprikoosid ja lõpuks sulatatud või. Mass vala pasha vormi, mis on marliga vooderdatud. Selle asemel võib kasutada ka kohvifiltrihoidjat või nõud, millel on põhjas auk (näiteks lillepott). Pasha pane jahedasse kohta 12 tunniks vajutuse alla seisma. Garneeri vaarikate ja vahukoorega.

Sünne Remmer

Tomatiglasuuriga karbonaad

(1 portsjon)
180g karbonaadi
30g porgandit
10g porrulauku
15g tomatipastat
5g võid
10g sibulat
Küüslauku, soola, pipart, puljongipulbrit, tüümiani, estragoni, basiilikat, tera-pipart, loorberit
Kastmeks: 50g hapukoort

Tee liha sisse augud ja piki sellesse puhastatud porgand ja porrud.

Pane liha kuumale vette keema, riisu vaht. Liha valmimiseks kulub umbes 2 tundi. Tund enne keemise lõppu (võib ka kohe pärast vahu riisumist) lisa puljongisse pikkimisest üle jäänud porgand ja sibul, mõlemad röstitud. Maitsesta puljong tugevalt. Sega tomatipasta, või ja riivitud küüslauk ning kuumuta kergelt läbi. Kui liha on keenud, võta ta puljongist välja ja määri peale tomatipasta. Pane liha ~5 minutiks ahju (220°C). Seejärel on liha valmis.

Valmista kaste: Sega hapukoort väheste puljongiga ja kuumuta läbi. Vajadusel maitsesta.

Serveeri koos kartulite ja kergelt läbi kuumutatud aedviljasalatiga.

Kliendi arvamus: "Liha maitseomadused lubavad vaevu aimata, et tegemist on sellise tervisliku liha töötlemise viisiga nagu keetmine."

Mee- ja piparmündi trühvliid

(2-3 trühvliit)

15g mett

10g kakaod

4g pähkleid

10g tuhksuhkrut

20g võid

maitse järgi piparmündilikööri

glasuuriks 20g šokolaadi

Rösti pähkliid ja eemalda koor, seejärel purusta pähkliid. Sega mesi, kakao, tuhksuhkur ja või ühtlaseks massiks, maitsesta piparmündiga. Pane segu toidukilesse ja mõneks ajaks sügavkülma. Sulata šokolaad vesivannil (võta pott või kastrul, täida poolest saadik veega ja lase keema, asetä šokolaad teise nõuga keevasse vette; lase sulada. Vett ei tohi šokolaadi sisse sattuda). Otsi trühvliite jaoks sobiv vorm (assortii-karbi pesadega sisu), jaota sellesse šokolaadi, nii et vormi kõik küljed oleksid kaetud. Lase šokolaadil veidi aega tahkuda. Võta trühvlimass külmast, jaga tükkideks ja asetä vormidesse. Kata pealt šokolaadiga ja pane veel hetkeks külma. Kui šokolaad on tahkunud, eemalda trühvliid ettevaatlikult vormist.

Kes ütles, et koolis on igav

Algus leheküljel 1

... Sõnadega: "Kus sa lähed, kus sa lähed, kullakene?" ja vastuseks sai: "Euroliitu, Euroliitu, sõbrakene!"

KOLMAPÄEV: olümpiaadipäev.

Tublimateks osutusid: Enely Lohu I kl, Mats Mikkor II kl, Deivin Sarjas III kl, Teele Toots IV kl, Risto Reinhold V kl, Veronika Järvoja VI kl, Liina Rullingo VII kl, Getter Kolk VIII kl, Kaupo Saarva IX kl.

Võistluse viimasele küsimusele: "Kas mängime veel?" tuli üsna üksmeelne vastus. "Jaaaa..." Märkamata

tult oli möödunud poolteist tundi.

NELJAPÄEV: Raamatukokku oma lemmikraamatut tutvustama oli tulnud küll enam algklassilapsi, aga päris kõrvale ei jäänud ka vanemad õpilased. Omanäolistena jäid zürriile silma Andres Tamme ja Kretel Orgmäe ning Eva-Leena Miksoni esinemised.

Lisaülesandeks sai etteantud dialoogi ilmekas esitus. IX klassi noormehed Timo Salumäe ja Jaan Jänes kandsid selle ette tõelise näitlejameisterlikkusega, meeleolukas ja südantsoojendav oli ka II klassi tüdruku Elis Ilumetsa ja lõpuklassis käiva Raiko Jürmanni kokkumäng.

REEDE: Silmarõõmu ja mõtetera-

vust võis leida sel nädalal kunstitudes valminud töödest. Valinud luuletusest 4-6 sõna, mis laste meelest kandsid sõnumit, maali ülejäänud tekst üle. Saadud taiesed kaunistasid koridoride seinu ja igatiüks sai valida oma lemmiku. Publikupremia pälvisid Teele Toots ja Kristiina Järvoja, zürriilt said enam häält Tanel Kingisepa ja Eva-Leena Miksoni tööd.

Meeleolukas üritus lõppes, kaotajaid polnud. Suur aitäh kõigile õpetajatele, kes aitasid emakeelenädalat läbi viia ja kõigile õpilastele, kes lustiga osalesid.

Anu Mikkor
õpetaja

SÕNUMID

Naiste tantsupäev

Märtsikuu viimasel laupäeval oli Täaksi kooli võimlas tavapärasest kirevam. Siia olid kokku tulnud maakonna naisrahvatantsurühmad - rohkem kui poolteistsada kaunites rahvariietes naist Täaksist, Olustverest, Sürgaverest, Viljandist, Suislepast, Karksi-Nuiast ja mujalt.

Tantsiti sellesuvised maakonna peo tantsu ja esitati õpitud. Tantsude autoriteks olid Maie Orav, Diana Otsing, Ülle Feršel, Kai Leete, Helju Mikkel, Ilma Adamson, Ott Valgemäe, Mait Agu ja Heino Aassalu.

Kokkutulnuid tervitas lauluga Täaksi Põhikooli direktor Jaan Hansen koos tütreaga, meelelahutust pakkusid Anu Söödi tantsutüdrukud, Koolitants 2003 finalistid. Lustiti pastlaviskamise, võõkerimise ja muudelgi võitlustel-mängudes ning

igatiüks sai endale liblika meisterdada.

Hiie Lepik rääkis Täaksi kandi muistendeid ja saatis käest-kätte liikuma punase lõnga kera. Rahvasuu räägib, et end punase lõngaga ümbritsedes on võimalik kõik halb eemal hoida.

Lõpetuseks tänati tantsuõpetajaid: Vaike Reinerit, Anu Mikkorit, Helgi Linnast, Tiia Kadalippu, Maie Roosimad, Maie Tammemäed, Maire Sarapuud, Kai Kannistut, Anneli Arrastet, Anu Tompi ja Elviira Grosbergi.

Kadri Parts

Emakeelenädal Olustvere Põhikoolis

10. - 14. märtsini peeti Olustvere Põhikoolis emakeelenädalat. Kuna sel aastal täitub meie koolil 10 aastat, olid nädala ettevõtmised läheneva juubeliga seotud. Kõigil õpilastel tuli kas rühmatööna või individuaalselt kirjutada sonett või ood Olustvere koolile. Lihtsama variandina võis kasutada etteantud riimuvaid sõnapaare. Loova ülesandega ei jäänud keegi jänni. Meeldejäätavamate tööde autoriteks olid Lisan Tuuling, Kristjan Lebedev, Jaak Luht, Sten Ojavee ning kollektiivselt valminud I, IV ja IX klassi sonetid.

Teisipäeval toimus etlemiskonkurss. Ilmekad ja väljendusrikkad deklamaatorid on meie koolis Liisi Kala, Tõnn Kukku, Ave Saarva, Evert-Jüri Jaanhold, Merilin Ailt, Villu Läne, Kert Uusna, Kärt Ruul ja Kaili Saarva.

Emakeelenädala lõpetas kaasakiskuv teatrimängupäev. Kuna märts on traditsiooniliselt teatrikuu, seostasime meiegi keelenädala teatritemaatikaga. Algust tegid kõige nooremad, kes olid oma õpetaja Tiina Jaeski juhendamisel selgeks õppinud vahva "Aabitsanäidendi". Tavaliste koolitundide asemel võistlesid kõik klassid ja õpetajadki teatrimängus

"Bläkkpoks", kus tuli vastata emakeelelastele soojendusküsimustele, teha sõnad mõistetavaks vaid kehakeelt kasutades, öelda kiiresti ja veatult keelt sõlme ajavaid lauseid ning improviseerida 2 minuti jooksul loosiga saadud sõnu kasutades dialoog vastavalt väljapakutud tegelaskujudele. Põnev oli publikulgi, sest hoogne mäng haaras kõiki jäägitult ja pinget oli palju. Oli tõeline üllatus, kui leidlikud ja sõnaosavad on meie õpilased ning kuidas suudetakse endast võistkonna edu nimel maksimum välja pigistada. Tõele au andes ei põlanud õpetajadki isegi põrandal roomamist, kui situatsioon seda nõudis. Päeva kõrgeteks ku-

junes näitleja Tõnu Aava esinemine, kelle professionaalsus köitis kõiki. Tuntud näitleja jagas häid näpunäiteid ka 8. klassi õpilastele, kes Oskar Lutsu komöödiaga "Kapsapea" ette astusid. Emakeelenädala lõpetamisel tõdeti ühiselt, et nädal möödus liigagi kiiresti, andes kuhjaga positiivseid emotsioone ning tehes raskeks emakeeleõpetaja elu, kellele nüüd iga tunni algul esitatakse õpilaste poolt ettepanek - mängime täna "Bläkkpoksi"!

Aino Viinapuu
Olustvere Põhikooli
emakeeleõpetaja

KUU KÜSIMUS

Kuidas Teie mune värvite ja pühademeleolu loote?

Heli Maisalu,
pensionär:
"Loomulikult sibulakoortega! Mina mäletan oma lapsepõlvest, et juba ema värvis kodus mune sibulakoortega ja ka kaselehtedega. Ma olin ükskord nii rumal, et värvisin

riidevärvidega. Nende munadega, mis katki ei keenud, polnud midagi hullu, aga mis katki keesis... Vanasti oli ka poest saada spetsiaalseid värve munade värvimiseks. Ega siis õiget pintslit polnud, käis riidetükike puupilpa otsa ja muudkuu täpitasime või joonistasime lilli munadele peale.

Tubased tööd

Kuna "Loitsukesel" jäi jõuluaegu Eesti Rahva Muuseumis veel palju nägemata ja uurimata, otsustati sinna enne kevade tulekut veelkord tagasi minna. Egas kevadel pole enam aega tubaseid asju passida.

Talv on aeg, mil loodus puhkab. Just siis olid vanasti naistel käsil tubased toimetused. Mehed pidid aga pere tarbeks metsast puud varuma, kuna sellal arvati puud surnud olevat. Elava - juba lehte läinud - puu kallale minna arvati suureks patuks.

Kõigepealt uurisidki lapsed, mis suguste toimetustega naised vanal ajal talus hakkama pidid saama. Naised valmistasid talvel peamiselt rõivaid. Neid tehti linasest ja villasest kangast. Peale selle kooti ja tikiti. Kuid asi polnud nii lihtne, et võtad riide ja õmbled ning lõnga ja kood. Sellele eelnes pikk ja keeruline töö, mida meilegi tutvustati. Kohalolijad nägid oma silmaga, mis on ropsimõök, linalõuguti, villakraasid ja muud esemed ning kuidas ja mis otstarbeks neid kasutati.

Vanasti õpetati noored tüdrukud juba varakult ketrama, kuduma ja õmblema, sest veimevakk oli vaja varandust täis koguda. Vanasõnagi ütles: "Kui tüdruk põlvepikkune, siis veimevakk vaksakõrgune". Iga ese sai omanäoline, igasse mustrisse jäi natuke tegija hinge ja väge, salamärke ja -mõtteid. Vaatasime meiegi seda varandust, mis muuseumis hoiul: kaudneid tikitud tanusid, pitse, mustriisi

Praegu panen ikka sibulakoortega munad keema ja lisan herneid, et munad täpiliselt tuleksid. Sibulad annavad tugevalt pruuni värvi, kaselehed aga rohelist. Kõpsetan kohupiimakooži, toon pajutibud tuppa ja kostitan külla tulevaid lapselapsi, kellele meeldib ka mune värvida, kuid veel rohkem armastavad vanaema keedetud-värvitud mune süüa."

Valda Aaviksoo,
pensionär:

"Mina leian, et kevadpühad on meie väga suure pinge all elavatele inimestele niisama vajalikud kui jõuludki. Meie peredele on vaja midagi sellist heledat, helget ja ilusat, mis maandaks pingeid. Ühistest ettevõtmistest kujunevad traditsioonid, mis on

võõsid, kindaid, sokke, vallatuud seelikutriipe. Otsisime Suure-Jaani kihelkonna muustriidki välja. Mina arvan küll, et sealviibinud tüdrukud mõistsid, et iga naise uhkus on olla omanäoline, mitte ühesuguselt riidetud hall mass.

Kui muuseumitädi Virve oli meile aidakirstus varjulolnud kortspersiga püksidki (just nii neid nimetati) ära näidanud, läks jutt edasi meeste töödele. Selle kohta tuli meile lahkelt juhatust andma ulja hobusesabaga giid Jaanus. Vanasti tehti peaaegu kõik esemed puust ja puuga, sest osati ka puud austada. Vanal ajal mõisteti, et puud saavad ilma inimesteta hakkama, inimesed aga ilma puudeta mitte. Kõik me saime targemaks, missugune puu just milleks hea ja otstarbekas oli. Rehielamud ehitati tavaliselt männist, vankri- või reekodaraid tehti aga kasest, sest see oli vastupidav. Suuski meisterdati haavapuust, kuna see oli kerge. Samuti tehti haavapuust saunalava, sest see on ainuke puu, mis tuliseks ei lähe. Rehavarred tehti noorest kuusest tema kerguse pärast; samuti oli kuusk oma hea kõla tõttu eelistatud materjaliks muusikariistade valmistamisel.

Edasi tutvusime juba puutööriistadega. Milleks ja kuidas hõõvliit kasutatakse, teavad "Loitsukese" lapsed "Meistrimeeste" tantsustki. Aga mille jaoks näiteks vibupuuri? Vaevalt, et praeguse aja mehedki teavad, et sellega tehti piibuauke. Oli palju esemeid, mis omal ajal tundusid lihtsad ja enesestmõistetavad, nüüd aga ei

just see perekonda siduv ja tugevdav jõud. Minu pere traditsioonide hulka kuuluvad sibulakoortega munade värvimine, pajutibude tuppa toomine ja lastele - praegu küll juba lastelastele -

Astrid Lindgreni raamatutest kevadpühi puudutavate kohtade ettelugemine. Lapselapsed joonistavad tihti peale munadele ilusaid motiive. Emotsionaalselt annab midagi juurde seotus usupühade - ülestõusmis-pühadega. Ka neid tagamaid, kevadpühade seotust piibliiga võib lastele selgitada. On ju kõigil vajalik piibli-lugu teada. Pole nii tähtis, kuidas neid mune värvida või millised näevad täpselt välja ühe või teise pere traditsioonid, tähtis on traditsioonide olemasolu."

Liisa Mäger,
III klassi
õpilane:

"Meie värvime kodus pintsliga ja guaššvärvidega. Joonistame munadele niisama mustreid ja päris pilte. Põhiline värvija olen mina, isa-ema aitavad natukene kaasa. Ma tean, et sibulakoortega värvitakse ka mune, meie kodus nii ei tee, vanaema teeb küll. Päris muna-dvärviga oleme ka värvunud, sellega on parem kui guaššiga. Vahel saab mõni muna nii ilusaks värvitud, et ei raatsigi kohe ära süüa. Sellel aastal mõtlen munadele mõned naljakad näod peale joonistada ja panna nad okstest seatud pessa."

Küsitles ja pildistas
Jaanus Siim

oskaks nendega midagi peale hakata.

Hea mõte oli see, et pärast üheskoos giidiga töölehti täideti, kuhu sai tähtsamad asjad koos meelde tuletades kirja panna ja hiljem koju kaasa võtta. Enne imetlesime puudust esemetele nikerdatud ja põletatud kauneid mustreid, nüüd avanes kõigil soovijaal võimalus ise puutükile oma muster põletada, mõned poisid said isegi noaganikerdada.

Saime seegi kord kinnitust, et vana-rahvalt on palju õppida. Ei tehtud vanasti ju midagi läbi mõtlematult ega uisapäisa, igal ajal oli oma aeg, kord ja põhjus. Nii aega kui materjali hin-

nati enam. Mõelge - kui palju hoolt ja toimetamist eelnes näiteks linase kanga saamisele või õiget liiki ja vajaliku kujuga puu otsimisele, et sellest omakorda midagi valmistada. Ei raatsiks vist tõesti ühtki seelikut ega alustatud sokki pooleli jätta. Samuti oleks arvatavasti iga reha ja labidas omal kohal, et vars ikka kauem vastu peaks.

Praeguse aja inimesedki võiksid vahel nende asjade peale mõelda, aja maha võtta ja samuti nautida puud oma juurtest jõudu ammutada, et saavutada sisemine rahu ja tasakaal.

Anu Kivi

Vahva, kui eksponaate saab oma käega katsuda ja liigutada

FOTO: Jaanus Siim

AJALOORADADELT

Jaan Lepajõed mälestades

Algus märtsi Leoles

Ulatuslik oli Jaan Lepajõe teadus- ja õppegevus. Ta oli 36 aastat Eesti Põllumajandusülikooli õppejõud, käsitledes peamiselt taimesaaduste säilitamise ja töötlemise tehnoloogiat, vähemal määral taimekasvatust ja agromoonia aluseid. Viljaka uurijana kirjutas ja avaldas Jaan Lepajõe 40 aasta jooksul veerandsada raamatut ja brošüüri põhiliselt teraviljakasvatuse alalt, 355 artiklit ja 210 käsikirjalist tööd.

Suure töövoimega mitmekülgse

õpetlasena osutas Jaan Lepajõe tähelepanu maakultuurile ja kodu-uurimisele, samuti põllumajanduse ajaloo käsitlemisele. 1980. aastail leidsid tema eestvõttel ja klassivennast koolijuhid Ülo Kõpu toetusel Suure-Jaani Keskkoolis aset kodukandipäevad. 1991. aastal korraldas Jaan Lepajõe Lepakose küla kokkutuleku, kus anti põhjalik ülevaade selle asumis ajaloo kohta. Seoses Taevere valla Passioja talust pärit põllu- ja riigimehe Tõnis Kinti (1896 - 1991) 100. sünniaastapäeva tähistamisega koostas ta tähtpäevale pühendatud sisuka illustreeritud voldiku.

1992. aasta juulikuul lõpul sain

koos mitmete teistega Jaan Lepajõelt huumorika kutse: "Ära ehmata, et ku ts un Sind I süm po os io ni le "Lepakose Lugemised". Juttu ajavad selle taluga nii- või naasuguseid seoseid tunnustavad vanema ja noorema põlve haritlased. Hakatus on 15. lõikusekuu päeval (juhulikult vend Vahindra 119. sünnipäev), kella poole kolme paiku." Lisatud oli ka kava. Tähenadatud päeval olin kohal. Avasõnas mainis ta kokkukutsumise eesmärgina ümbruskonna haritlaste omavahelise koostöö tõhustamist. Ta ise pidas loengu "alternatiivne põllumajandus ja alternatiivne eluviis". Referaatidega esinesid veel muusikateadlane Johannes Jüriss, meditsiinikandidaat Ants Veldi, USA Bloomingtoni ülikooli professor Enn

Veldi ja allkirjutanu. Sõna võttis ka Jaan Lepajõe abikaasa põllumajandusdoktor professor Leida Lepajõe (1928 - 1993). Sümpoosionid jätkusid 1998. aastani.

1999. aasta suvel kogunesid "Lepakose Lugemistel" osalenud, et mälestada Jaan Lepajõed, kes lahkus meie hulgast 9. aprillil 1999.

3. märtsil toimus Suure-Jaani kalmistul Jaan Lepajõe haua hardus- hetk, kus kõnes tema koolivend Viljandi Maagümnaasiumi päevilt vikaarõpetaja Helmut Mõtsnik.

Suure-Jaani Linnaraamatukogus on avatud kirjanduse väljapanek Jaan Lepajõe 75. sünniaastapäeva märkimiseks.

Endel Vingissar

ARSTI NÕUANNE

Teile, naised!

Kuigi kõik endast lugupidavad naised teavad, et ka siis kui ei ole ühtki kaebust, tuleb üks kord aastas külastada naistearsti, pean vajalikuks naistearstina seda meelde tuletada.

Arenenud riikides kuuluvad külastuse hulka vähemalt: läbivaatus, günekoloogiline uuring (ehk rakkude uuring) emakakaelakanalist, piimanäärmete kontroll ja mamograafia (piimanäärmete röntgenuuring) üle 40-aastastele naistele.

Soomes on emakakaela vähk sageduselt kolmas günekoloogiline vähk, rinnavähk on kõige levinum vähiliik. Rinnavähki esineb järjest rohkem. Algstaadium on vaevusteta. Ka Eesti vähiregistri andmetel oli rinnavähk 1998. aastal naistel esikohal ja tendents jätkub.

Rinnavähi riskitegurid:

- vanus - risk suureneb vanuse kasvades;
- suguvõsa anamnees - rinnavähi esinemine lähisugulastel (ema, õde);
- varasemad haigused - emakakaelavähk, munasarjavähk, rinna düsplasia, teise rinna vähk;
- menstruatsioon - varane menstruaatsiooni algus (alla 12.a), hiline menopaus (üle 52.a);
- rasedused - pole sünnitanud, sünnitused hilises eas;
- toitumus - ülekaalulisus

Emakakaelavähi ohutegurid on oma olemuselt veneerilised:

- vara alustatud suguelu;
- arvukad seksuaalpartnerid (sugulisel teel levivad infektsioonid);
- suitsutamise tõstavad emakakaelavähi haigestumise riski;
- partneri arvukad seksuaalsuhted;
- HPV- infektsioon (inimese papilloomi viirus).

Seetõttu soovitan naissuguelundite ja rinnanäärmete krooniliste ja pahaloomuliste kasvavate varaseks avastamiseks pöörduda naistearsti vastuvõtule. Suure-Jaani piirkonna elanikel on hea võimalus kasutada OÜ Suure-Jaani Ravikeskuse teenuseid.

Tahan siinjuures kõigile teada anda, et alates 1. aprillist 2003 võtame patsiente vastu uuel aadressil: OÜ Suure-Jaani Ravikeskuse peahoones Lõhaveres. Vastuvõtu eraldi sissepääs on maja keskmisest uksest.

Vastuvõtuajad:

E, N kell 16.00-20.00
L kell 9.00-12.00

Visiiditasu on 10 krooni, v.a rasedad, pensionärid, õpilased.

Alvi Mikk
naistearst

Mida tähendab Euroopa Liit minu jaoks?

Välisministeerium viis koostöös maavalitsustega läbi gümnaasiumiõpilastele mõeldud esseekonkursi "Mida tähendab Euroopa Liit minu jaoks". Viljandimaa paremate tööde hulgas oli ka Suure-Jaani Gümnaasiumi õpilase Martin Pentsoni töö. Et saaksite aimu, mida arvavad meie noored Euroopa Liidust ja Eesti võimalikust liitumisest sellega, avaldame siinjuures Martini Pentsoni essee ja põliselt Mulgimaalt Abjast pärit noormehe Kunnar Kukke essee. Olgu märgitud, et viimane töö tuli üleriigilises voorus võitjaks auhinnaks võimalus veeta kevadine koolivaheaeg Brüsseliga tutvudes.

Martin Pentson

Suure-Jaani Gümnaasium,
12. klass

Läbirääkimised Euroopa Liiduga on olnud igati edukad. Liitumine on vaid aja küsimus. Minu kui elluastuja, noore kodaniku jaoks tähendab Euroopa Liit eelkõige suuremaid valikuvõimalusi, lahtisi uksi, avanevaid piire...

Kohati ma tunnen end täiesti väljalituna. Just meie põlvkond on põhimõtteliselt esimene, kes suudab Euroopa Liidule anda värsked noori spetsialiste, nõunikke, kõrgharidusega ametnikke. Minugi tulevikuplaanides on kindel koht - oma võimaliku elukohana näen Brüsselit või Haagi. Kuigi ülikooli astumiseni on jäänud pea pool aastat, olen juba ammu välja valinud vabaaine Tartu Ülikooli Eurokolledzis - Euroopa õpingud. Astun samme oma unistuste realiseerimiseks ning olen õnnelik, et minul on see võimalus...

Tööjõu vaba liikumine võib tekitada mõnevõrra hirmu. Aastaid tagasi välismaale kolledzisse kandideerides küsiti kõigilt intervjueritavatelt, kas nad ikka tulevad kodumaale tagasi, kui võõrsil on haridus omandatud. Tuli vastata jaatavalt. Tõepoolest, kardetakse ajude massilist väljavoolu. Siiski, pidades end kodumaa patrioodiks, tunnen, et suudan Eestile kasulik olla ka väljaspool riigipiire. Samas aga, liitudes Euroopa Liiduga, väheneb ju ka elatustasemete vahe Eestis ja Kesk-Euroopas. Nii või teisi see ühtlustub, ja miks peaks siis eestlasest haritlane kodumaalt lahkuma?

Teiseks mureks seoses tööhõivega on türklaste, poolakate ja veel kõikvõimalike rahvuste sisseränne Eestisse, ehk teisisõnu, odava tööjõu sissetung. Kas Eesti muutuks riigiks, kus on vaid väikse haridusega lihttööstestatud, mulgid ja türkklased? Kas Euroopa Liit kasutaks meid sel viisil vaid ära?

Tegelikult suudab Eesti pakkuda Euroopale ju palju enamat trööstitust tööstusmaastikust. Meie hindamatuks väärtuseks on meie veel puutumata loodus. Hirm, et järsult areneva hakkav tööstus rikub sellegi, on põhjendamatu. Alati on Euroopa Liit pööranud väga suurt tähelepanu keskkonnakaitsele nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil ning tegelikult on Eesti sood ja metsad üsna suure tõenäosusega need, mis muudavad meid Euroopa lemmikuks - neid väärtustatakse juba nüüd, neid lihtsalt ei lasta hävitada! Eestlasele on meie maailmas haruldased kooslused muutunud mõnevõrra liigagi loomulikeks. Ei hinnata ju seda, mis olemas on, vaid seda, mis juba kadunud. Eurooplane on selle juba ammu käest lasknud ning nüüd ei ole ta enam nii süüdimatu ja vastutustundetu kui eestlane, kes rahvusparis metsa langetamas käib. Minu belglastest sõber oli vaimustuses Soomaa rabadest - tõelist esteetiliselt ja naturaalselt naudingut saades jäi isegi king laudteel kõndides kuivaks! Miks peaks Euroopa Liit tahtma seda hävitada?

On tõstatatud ka teisi probleeme. Lisaks üldsuse pigem ülepaaisutatud ja ekslikule lemmikmiinusele - rahvusliku identiteedi kaotusele - näitaks ka meile justkui sobimatud eurodirektiivid. Ma ei leia, et Euroopa Liit oleks nii jäik, et ei suudaks neid kohandada kohalike oludega. Selge on see, et Eestit ei saa võrdsele kohaldata Hispaania ja Kreekaga ning küllap seda ei tehtagi. Suurepärane näide seoses loomakaitsega: direktiivide järgi ei tohi liikmesriikides küttida ei ilveseid, karusid, hunte ega kopraid. Viimase kahe puhul on Eestile juba tehtud erand ning praegu kaalutakse arutatakse ka ilveste ja karude jahtimise legaliseerimist tulevases Euroopa Liidu liikmesriigis Eestis. Selle asemel, et kisa tõsta ja oma mätta otsas hädaldada, võiks tegeleda Brüsselil veenmisega. Ja mõnele nii vihatud Eesti euroametnikud sellega

ju tegelevadki. Küll Euroopa näeb ja mõistab, et nende loomade arvukust tuleb piirata, lisaks kohalike traditsioonide säilitamisele. Viimasedki on tegelikult suureks tõmbenumbriks keskmisele eurooplastele turistile.

Tänase abiturienti jaoks tähendab Euroopa Liit ju võimalusi realiseerida oma unistusi. Kahjuks vaid vähesed tahavad, oskavad ja märkavad ära kasutada neid vahendeid, mida pakub Euroopa Liit kõikvõimalike ideede elluviimiseks. Näiteks programmi "Euroopa Noored" raames antakse sadu tuhandeid kroone reisimiseks, omaealistega kohtumiseks ja suhtlemiseks. Rääkimata arvukatest fondidest, kuhu isegi õpilased saavad rahastamist taotlemaid projekte kirjutada. Olen vaid 18-aastane, kuid kirjutanud mitmeid finantseerimistaotlusi nii rahvusvaheliste noorsoovahetuste, kodumaiste lastelaagrite kui ka erinevate Interneti-projektide läbiviimiseks. Pääegu kõik neist on leidnud heakskiitu ning saanud üsnagi suuri summasid läbiviimiseks või realiseerimiseks. Kui noor ei kasuta ära kõiki neid võimalusi, mida Euroopa Liit pakub, siis on see kas harimatusest, ahtast silmaringist või eestlase (eestlaslikust) jonnist...

Paljudele noortest meeldib end nimetada uue moesõnaga euroskeptikuks, ise suurt midagi Euroopa Liidust teadmata. Pigem näib see olevat tingitud palavast soovist olla originaalne. Kui Eesti keskmine abiturient valjult teatab, et Euroopa Liit on jama, rikub meie rahvuslikku identiteeti, siis kahjuks tundub see üsna võlts. Sellest kumab pigem läbi kodakondsete suhtumine kunagisse Nõukogude Liitu, millesarnast ohtu Euroopa Liiduski nähakse. Veelgi enam - öeldes, et Euroopa Liit ei suuda mitte midagi pakkuda, jääb kahjuks mulje, et viinamarjad on hapuvõitu...

Kunnar Kukke

Abja Gümnaasium,
12a klass

"Euroopa" ja "liit". Abiturientidele tähendab esimene eelkõige ajalooõpikust loetud peatükke kultuurist ja sõdadest, teisel sõnal on aga veidike kibedam maitse. Oli teine tuttav gümnaasisti (vana)vanematele 50 aastat ja gümnaasist sai isegi selle järeilju maitsta, kui oma kooliteed alustas. Kui aga need kaks sõna hoopiski kokku panna - üheks fraasiks: "Euroopa Liit". Kas kultuur ja sõjad järgmiseks 50 aastaks?

Euroopa Liit seostub eelkõige kaitsega, teisalt võimalustega. Turvalisem elukeskkond, standardid - juba enne liitumist mõjutab see meie elu. Piskikeses provintsilinnakeses, nagu seda on Abjagi, pingutavad poepidajad püksirihma, viimaks oma vürtspoed vastavusse nõuetega, vaja siiski äri jätkata, hoolimata majandusraskustest, mille remont kaasa tõi. Vanem kohalik elanik vangutab imestades pead, tema on harjunud käima soviiede-aegses piimapoos, nüüd ühtäkki on kõik särav "euro"-raske on uuega kohaneda, mis veel kõige hullum, isegi õllepuudeliga ei lubata enam poe ees istuda. "See "euro" on ikka üks karm värk vist," arvab mees, "ise pole veel tulnudki, kuid keelas ka liisaks õllejoomisele pensionärist naabritädi piimamüümise, millest naabritädi pajukile lisa tennis. Vangutab

pead ja asub kodu poole teele.

Koolilõpetajale seostub Vana Maa- ilma ühendus peale poe-uuenduse eelkõige avardivate õppimisvõimalustega. Liikmesmaade riikide õpilastele rakendatakse väiksemaid õppimistasusid, kui seda on praegu, ajal, mil me oleme nõ välismaalase staatuses. Miks mitte püüelda, tööd teha, ja kunagi jõuda Cambridgeni, mis praegu veel tundub töötatud maana. Hea haridus ja ettevõtlikkus tagavad konkurentsivõime tööturul, avatud piirid mobiilsuse. Ühenduse kodanikuna on mul vaba tee mis tahes liidumaa tööturule, vaevalt, et seda perekonna huvides ette võtaksin, miski ei välista muidugi ka segarahvusest perekonna loomist, kuid - enne veel: õppida, õppida, õppida.

Piiride avanemisel peab Eesti hoidma oma suurimat vara, noori haritlasi ja edukaid. "Eesti ei tohiks muutuda rikkamate riikide haritud tööjõu kasvulavaks." (Sotsiaalministeeriumi asekancler Piret Lilleväli, Postimehe EL-i lisaleht.) Ahvatlus on suur: uus elukeskkond, kõrgem tasustatus, kõik see sunnib noort inimest valima. Reeglina kaldub valik rahakausi suunas - vajadus oma elule jalad alla saada, hiljem võib-olla tagasi tulla. See ei ole kiusatus, see on ellujäämisinstinkt. Maarjamaa poliitikutid peaksid sügavalt järgi mõtlema, kuidas motiveerida noori Eestisse tööle jääma, sest ilmne oht on olemas. Vaba tee puhul tuleb otsustada parima olemasoleva kasuks, kui seda on Euroopa Liit oma võimalustega, ma lahkun. Kas igaveseks - seda ei oska ennustada.

Eesti majandus areneb kiiresti, 5%-line SKT kasv aastas näitab meie tublidust. Kõik harud ei ole aga võrdsest kasvanud ja sagedased miitingud Toompeal osutavad ühele või teisele puudujäägile. Majandus areneb liitumisel kindlasti hüppeliselt, 2004.-2006. aastani lubati Eestit toetada 11,4 miljardi krooniga, need on ilusad numbrid, millest iga eestlane loodab oma osa saada, kuid noores inimeses tekib küsimus: midagi ei saa ju tasuta. Me peame ju ometigi vastu andma. Euroagiteerijate ilukõned koolides ei sisenda piisavalt kindlust oma väidetele, et meid toetatakse ja meie peame lihtsalt head poisid olema, kuni ise endiga toime tuleme, nad ise ka päris täpselt ei pidavat teadma, milles see tagasimaksmine seisneb. Millega on meil tasuta, oma iseseisvuse arvekontolt summade mahakandmine pole võimalik, vastasel juhul me ei saaks ühineda - nüüdne gümnaasiumilõpetaja ootab seda aega ja vastust, sest tema peab vastutama kõigi nende otsuste eest, mis praegu tehakse.

Suured ja võimsad üheskoos - ega relvadki saa mängust välja jääda. Piskest kodumaad on räsitud ja tuuseldatud halastamatult pea 800 aastat. Suurim oht näikse siiski ida poolt tulemas - Venemaad kardetakse nagu tuld, tema heitliku meele, sobingute ja venelasliku agressiivsuse tõttu - kõik see lõppes meile 10 aastat tagasi, õnneks veretult - kuniks? Maailmas on tekkinud mitu blokki: ühel pool USA, kes üha paremini hakkab Venemaaga läbi saama - ühiseks sõbraks islamiusulised terroristid, kelle kaudu tutvuti. Teisalt Euroopa Liit, kes ÜRO kaudu soovib USA karistusaktiooni taltsutada ning tüliõunu verd valamata lahendada. Üksi me jääda ei saa. - Venemaale lähenemine

on võimatu, USA on kaugel, jääb üle Euroopa. Kas gigandid kaitsevad meid, kui peaks tõsiselt mõlluks minema, praegused niginad Afganistani ja Iraagi ümber tava-eurooplast otsest ei puuduta. Visioonis peaks kehtima musketäride hüüdlause: üks kõigi ja kõik ühe eest, aga 1941, 14. august ehk siis Atlandi harta.... nukker on koolipoisi meel, kui seda dokumenti meenutab, kõiki neid lubadusi. Mida tähendab deklaratsioon: kui rünnatakse ühte meist, rünnatakse meid - niimoodi on enda valmidust puhkevaks sõjaks deklareerinud ka Euroopa Liit. Ajalukku tagasi vaadates on selge, et ohverdatakse väikesed. Me oleme veel väikesed, mis sest, et vaimult suured nagu ise kuulutame. Ehk on seekord teisiti, ehk ei pea me sõdima, ehk me lootused ja ootused õigustavad endid seekord.

Maailmastumise protsess on käivitunud, Euroopa Liit on üheks vahetapiks. Euroopa Liit ei ole igavene - on valus tõde. Eestile peaks see siiski olema kohustuslik vaheetapp, et meid ei hakataks boikoteerima, oleme ju demokraatlik riik ja demokraatia on muutumas kommunistlikuks demokraatiaks, ülemaailmseks, kui seda nii võib võrrelda. Globaliseerumine ja Euroopa ühinemine seda taotleb, tekimas on uus riik, mille üheks regiooniks me püüdleme. Peagi see riik laguneb või ühineb veelgi ja omakorda tekib veelgi suurem ja uhkem jne.

Mida ootab ühe pisikese maakooli 12. klassi lõpetaja Euroopa Liidult? Naiivselt vastates: paremat elu. Paremat elu seisneks koolipoisi unistuses õppimisvõimaluste, tööturu avanemise, majanduse arengu, rahu näol. Seda viimast on vist natuke palju soovitud, kuid koolipoiss ei taha olla ükski, minna sõtta, ta ei taha lasta oma lapsi sõdima, oma lapselapsi üksteist tappa. Vana mees külapoe esisel vanguntab pead edasi ja ütleb, et ajalugu kordub. Koolipoiss loodab siiski, et mees eksib ja 2004. aastal teevad mõlemad oma valiku - vana mees uudishimust ja koolipoiss pelgast lootusest.

"Sinu Mets" - tasuta jagatav metsanduslik nõuandeleht erametsaomanikele

MTÜ Tähevalgus annab tänava välja kaks numbrit metsanduslikku nõuandelehte, mis ilmuvad aprillis ja septembris. Kevadise numbriga peateemad on metsauendamise, -kaitse ja hooldamine. Üksikasjalikumalt tuleb juttu metsaistutamisest ning -kultivist, looduslikust uueningest ning sellele kaasaitamisest. Samuti istu-

Teade

Olustvere vallavalitsus on välja selgitanud seni erastamata maa-alad.

Märtsis jõustunud Maareformi seaduse muudatustega (Riigi Teataja I osa 11.03.2003. a nr 26) erastatakse metsamaa üldjuhul kuni 20 ha suuruste tükkidena ning volikogul on õigus eelistada naaberkiinnistu omaniku, seejärel põllumajandusega tegelevat ja järgmisena isikut, kellel on teistest taotlejatest vähem metsamaad.

Seadus sätestab, kes ei saa olla erastajad.

Põllumaa antakse kasutusvaldusse.

Eelnevast tulenevalt ootame huvilisi aprilli kuu jooksul vallamajja, et saaksime taotlejatele kujundada sobivad maatükid.

Ühtlasi juhime tähelepanu sellele, et riik soovib väärtuslikumaid tükke endale jätta ning erinevalt varasemast vabade maade erastamisest on tingimused ebasoodsamad (maksmine EVP-des 1/2 ulatuses, järelmaks vaid kuni 15 aastaks!)

RISTSÕNA

Eelmise ristsõna "Kihelkonna kamm 3" VASTUS:

BERTA ON EESTI RAHVAKALENDRI TÄHTPÄEVADE ANDMEBAAS

Kahjuks ei saanud ühtki õiget vastust. Ilmselt osutusid mõistatused sel korral liiga rasketeks.

Toome ära ka kõigi mõistatuste vastused:

Paremale: 1. Esimene naisterahvas Eeva. Putru või sisse kastma.

Alla: 2. Emapiim, 3. Inimene sureb, 4. Äke, 5. Lehmanisad, 6. Ahjuroop, 7. Saag, 8. Laev vees, 9. Leivakastmine, 10. Vaarikas, 11. Sool, 12. Heinamaa, 13. Ahjukeres, 14. Uni, 15. Raamat, 16. Vorst, 17. Vikerkaar, 18. Kirik, 19. Suits, 20. Kass, 21. Sõrmus, 22. Meri.

tusmaterjalist (ka looduslikust) ning selle sobivusest erinevate kasvukohatüüpidega. Metsakaitsest seisukohast tutvustatakse kahjureid ning kahjustusi. Tutvustame seadusandlust ja räägime metsaomanike koostööst.

Artiklite autorid on oma ala spetsialistid õppe- ja teadusametitest, riigiametitest ning eraettevõtetest. Kõik kogutud materjalid esitatakse metsandusspetsialistidest koosnevale kolleegiumile, kes otsustab artiklite avaldamiseks sobivuse üle.

Ajalehe levitamine toimub maakon-

OMA-LOOMINGUT

Kevad

Hommikune koidupuna kevadloodust tervitab.

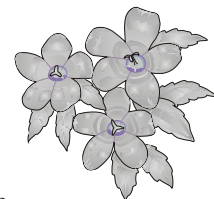
Linnukene kaseoksal lauluviis harjutab.

Puudel pungad paismas suureks, kiirelt voolmas kevadveed.

Lumi kõikjal ära suland ei saa enam sõita kelgud, reed.

Kevadtuul nii sooja puhub, ära kaugemale meist külma uhub.

Peagi haljendamas aas, metski teise jume saab.

Sinilill

Sinililleke väike taas unest sind äratab päike. Käes on jälle kevade, aeg sul puhkeda õitele.

Valge lume vaiba all uni magus oli sul. Pehmest samblast säng nii soe, kuhu külm ei ligi poe.

Nüüd sa uni pühi silmast, tunne rõõmu kevadilmast. Ava õied ilusad sinised ja säravad.

Linda Subi
Täaks külast

dade keskkonnateenistuste metsaspetsialistide, Erametsakeskuse metsa konsultantide, metsa korraldusettevõtete ja metsaomanike organisatsioonide kaudu. Lihtsamini öeldes: lehe saab vallamajast metsanõuniku käest

Ajalehel on internetis ka oma kodulehekülge aadressil:

<http://www.hot.ee/sinumets>.

Toimetuse postiaadress: MTÜ Tähevalgus, Õpetaja 9, 51003, Tartu.

Telefon (07) 420 718,

E-post: sinumets@hot.ee

KOOMIKS

Joonistanud: Priit Ots

Kasulik teada

Saabunud on aednikule südamelähedane, samas aga töörohke aeg.

Et meie ponnistused aianduse vallas vilja kannaksid, ei ole ülearune teada järgmist:

Raudvitriol ehk raudsulfaat - aitab kõrvaldada viljapuu- ja marjaaedades raua puudusest tingitud kloroosinähtused. Tõrjub edukalt sammalt murust ja puutüvedelt.

Booraks - kasutatakse boorivaestel muldadel taimede kasvu-aegseks pritsimiseks.

Tsingivitril - kasutatakse tsingivaestel muldadel söödakultuuride (eriti peedi) ja rist- ning liblik-õieliste kultuuride seemnepõldudel tsingipuuduse kõrvaldamiseks.

Vaskvitriol - fungitsiid (seenhaiguste tõrje) viljapuude ja marjapõõsaste pritsimiseks enne pungade puhkumist ja sügisel pärast lehtede varisemist. Sobib puu- ja luuviljaliste mädaniku, õuna- ja pirnipuu kärntõve, kirsipuu ja sõstra lehe varisemistõve ja teiste haiguste tõrjeks.

Jahvatatud vävel - fungitsiid, mida kasutatakse jahukaste ja kedriklesta tõrjeks katmikaladel, haigustekitajate tõrjeks tühjades hoidlates ja kasvuhoonetes.

Magneesiumsulfaat - kasutatakse kasvuhoone- ja avamaakultuuride, samuti puude ja marjapõõsaste väetamiseks.

Bordoosegu - koos kleepainega on mõeldud kartuli lehemädaniku, õuna- ja pirnipuu kärntõve, ebajahukaste ja paljude teiste haiguste tõrjeks.

Tubakatolm - universaalne putukatõrje vahend taimede tolmutamiseks ja pritsimiseks.

Laine Vahtra

Kui kellelgi on laste rahvariideid,

mida te enam ei kasuta, palun andke sellest teada telefonil (043) 72 014 või 056 577 592.

Lasterühmal "Loitsuke" on neid väga vaja!

Eda Saaremets

Kui kellelgi on üle jäänud

katuselaaste,

siis Suure-Jaani järve Äärde ehitatava paviljoni katus (~20 m²) ootab neid.

Kontakt telefonidel (043) 71 145 ja 051 79 305

Kuidas lahendada terviseprobleemid ilma medikamentideta?

Info telefonidel 056 684 810 või kell 18.00-20.00 (034) 71 259

FOTOGRAAF Jaanus Siim teeb Suure-Jaanis, Köleri tn 3 ateljeefotosid

dokumendipildist perepildini.

Eelnev kokkulepe telefonidel (043) 72 001 või 051 78 704

e-post: leole@vald.s-jaani.ee
http://www.suure-jaani.ee/leole
Reklaamkuulutuse hind: ettevõtjal 150.- krooni, eraisikul 15.- krooni.
Reklaami ootame kuni 1. kuupäevani.
Toimetusel on õigus artiklite teksti redigeerida lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 052 21 859
Lembitu pst 42, Suure-Jaani tel (043) 71 145 (töö) leili@suure-jaani.ee
Toimetaja-abi fotograaf
Jaanus Siim tel (043) 72 001, 051 78 704 jaanus@suure-jaani.ee

Kontaktisikud:
Suure-Jaani Linnavalitsus
Aili Adamson tel (043) 71 145 faks (043) 71 271 suure-jaani@suure-jaani.ee
Suure-Jaani Vallavalitsus
Märt Perve tel (043) 55 431 faks (043) 55 439 mart@vald.s-jaani.ee

Olustvere Vallavalitsus
Silvi Raudmets tel (043) 74 266 faks (043) 74 389 olustverev@alex.vil.ee
Suure-Jaani Gümnaasium
Reeda Sadam tel (043) 72 003, 052 02 343 faks (043) 72 050 reeda@sjg.edu.ee

Küljendus
Külliky Lohu 055 18 297 kilky@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa tel (077) 52 491 vali@estpak.ee

LEOLE Kolme omavalitsuse infoleht ilmub 1 kord kuus

Suure-Jaani ja Olustvere valla kodanik!

Ehitus- ja kasutuslubade saamiseks ning planeeringute algatamiseks

palun pöördu

Suure-Jaani Linnavalitsuse ehitus- ja planeerimisosakonda aadressil Lembitu pst 42 Suure-Jaani

Vastuvõtt on kõikidel tööpäevadel kell 9.00 - 12.00 ja 13.00 - 16.00

Informatsioon telefonil 71 382 e-post: ehitus@suure-jaani.ee

TÄHELEPANU!

19. ja 26. aprillil toimub

Suure-Jaani linnas

suuregabiidiliste esemete

(mööbel, masinad jm)

tasuta prügimäele vedu.

Soovijatel palume registreeruda hiljemalt 15. aprilliks

telefonil 72 054

tööpäeviti kell 8.00 - 16.00

OÜ Suure-Jaani Hooldus

Info!

Maikuuks kogutakse

Olustvere valla elanikelt kokku kasutamiskõlbmatud külmkapid, pesumasinad, televiisorid, raadiod, elektri- ja gaasipliidid.

Palume ära viimist vajavad esemed eelnevalt registreerida aprillikuu jooksul telefonil 70 316. Teenus on kliendile tasuta.

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Piret ja Tarmo Kivil sündis 1. märtsil tütar **KATI**

Raja ja Antti Läätsal sündis 8. märtsil tütar **TEELI**

Tiina Kesteril ja Priit Soonetsil sündis 15. märtsil poeg **PRIIT** Soonets

Katrin ja Andres Tammerannal sündis 19. Märtsil poeg **ANDRE**

Kati ja Artur Mändulil sündis 25. märtsil tütar **MARLEEN**

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

SUURE-JAANI LINN

JELISAVETA HANSEN	02.04.1907	96
HANS VÄLJAOTS	13.04.1913	90
LEENA KÕRGE	08.04.1919	84
OSVALD TÕKKE	07.04.1920	83
KALJULA KOPPEL	14.04.1923	80
JAAN TASAK	12.04.1928	75
ÜLO KÕPP	13.04.1928	75
ELLA LIHO	20.04.1928	75
HANS RAUDVEE	01.04.1933	70
ANNA JÄNIS	02.04.1933	70
MARKELLE-LUDMILLA HANSEN	20.04.1933	70
MARTA URBEL	29.04.1933	70
LEHTI PÄHKLEMÄE	04.04.1938	65
TIJU MIKKOR	11.04.1943	60
ERIKA KUNDLA	25.04.1943	60
MILVI VALDMAA	20.04.1953	50

SUURE-JAANI VALD

ADELE TÜRNER	22.04.1913	90
KENNI KULL	29.04.1915	88
EVA PUTROLAINEN	07.04.1916	87
PAVEL VEIKAR	25.04.1928	75
AINO KOKS	17.04.1928	75
HEINO FRIEDRICHSON	14.04.1933	70
SELMA KUMETS	18.04.1933	70
HELJU SILM	15.04.1938	65
AIME KÜMNIK	15.04.1938	65
RUDOLF TUGEVUS	22.04.1943	60
VAIKE LUBI	05.04.1943	60
LEMBIT PRANTSUS	09.04.1948	55
MARE TAMMARU	27.04.1948	55
URVE LEITEN	26.04.1948	55
EVE KÄRT	28.04.1953	50

OLUSTVERE VALD

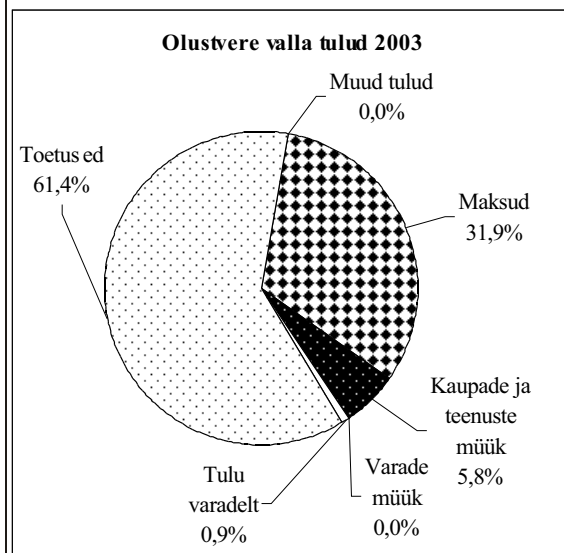
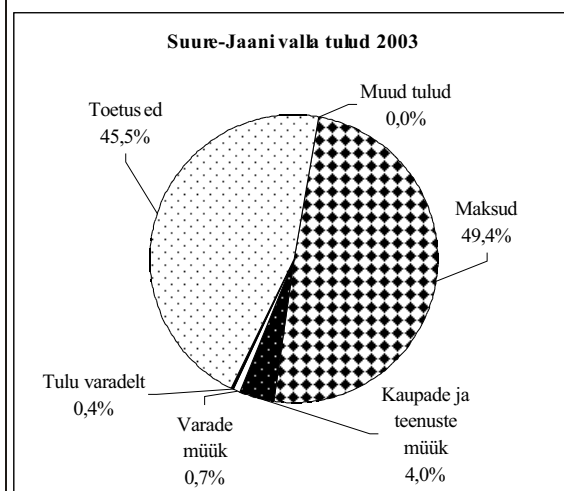
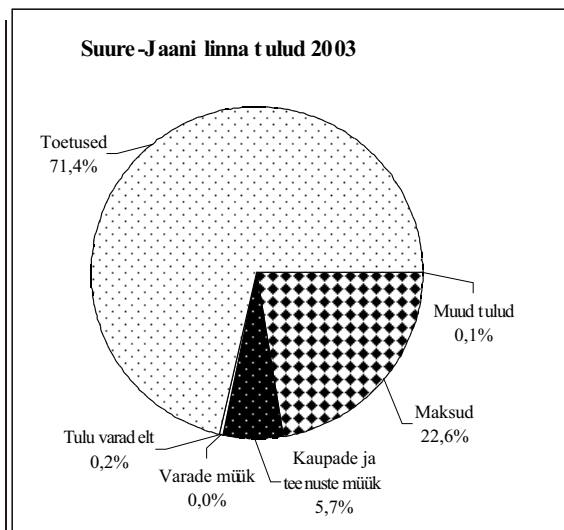
ELLA SCHVEDE	26.04.1904	99
SELMA PUHU	25.04.1922	81
MARTA PARIK	14.04.1923	80
EDUARD TOOM	04.04.1933	70
LEIDA MÄNDLA	13.04.1933	70
AILI OMEL	15.04.1933	70
AITA NÕMMIK	30.04.1933	70
RIHO JÜRMAN	26.04.1948	55

† Mälestame

JUTA JUURAK	28.03.1928 - 06.03.2003
JAAN PUDEL	21.05.1908 - 08.03.2003
EDUARD JÜRISSON	14.11.1942 - 13.03.2003
TIIA KOLESNIKOV	27.05.1950 - 22.03.2003
MARTIN LOHU	15.03.1916 - 23.03.2003
LEIDA NÕMMIK	24.03.1909 - 24.03.2003

Suure-Jaani linna, Suure-Jaani valla ja Olustvere valla 2003. aasta eelarved

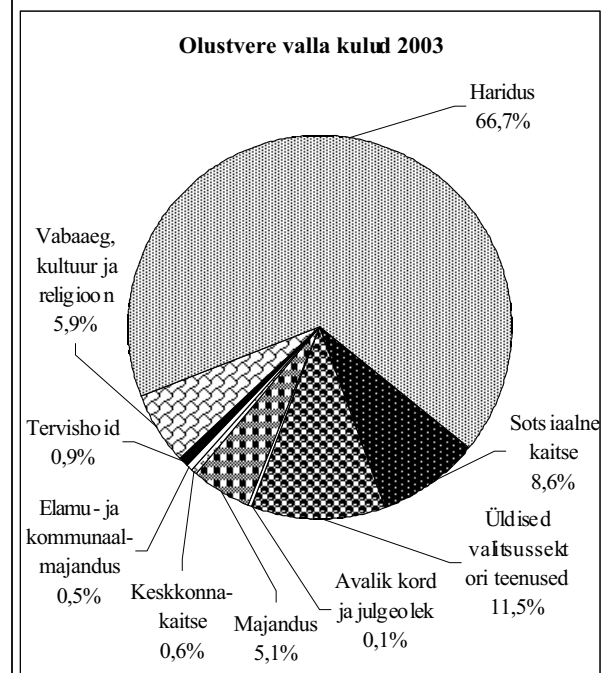
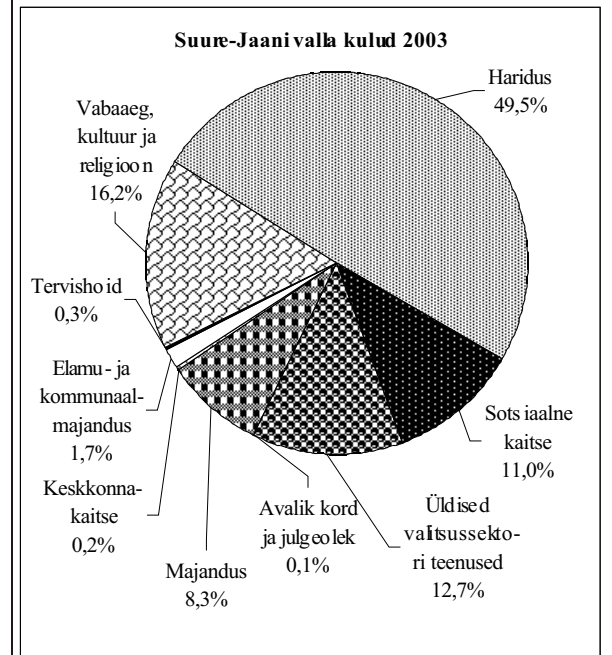
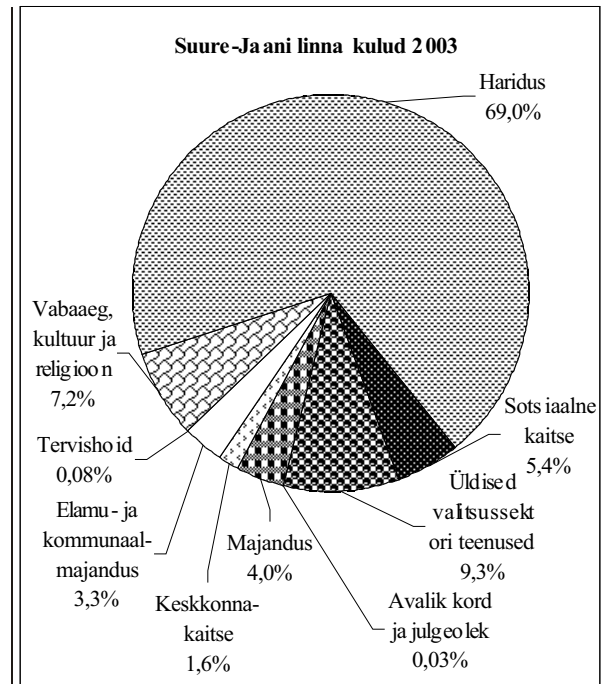
	Suure-Jaani linn	Suure-Jaani vald	Olustvere vald
1 TULUD	15 444 000	14 000 000	11 024 000
11 Maksud	3 492 000	6 918 000	3 516 800
111.01 Tulumaks füüsilistelt isikutelt	3 292 000	5 168 000	2 736 800
113.01 Maamaks	200 000	1 750 000	780 000
12 Kaupade ja teenuste müük	880 270	553 020	644 789
121 Riigilõivud	3 200	20 000	25 000
122 Laekumised majandustegevusest	862 130	513 020	591 300
122.01 Haridus- ja teadustegevusest	752 930	310 020	541 300
4 Lapsevanema osa lasteaias tootlustamisel	54 830	75 240	71 400
5 Lapsevanema tasu lasteaias koha eest	36 100	77 430	41 400
1 Lapsevanema tasu koolitoidu eest	420 000	112 350	373 500
2, 3 Kooli baar	230 000	0	0
6 Kooli omatulud	12 000	45 000	55 000
122.02 Kultuuriasutuste majandustegevusest	109 200	3 000	0
1 Kultuurimaja tasulised teenused	105 000	3 000	0
2 Raamatukogu tasulised teenused	2 200	0	0
3 Muuseumi tasulised teenused	2 000	0	0
122.03 Laekumised spordi- ja puhkeasutuste maj. tegevusest	0	200 000	50 000
122.05 Sotsiaalasutuste majandustegevusest	0	0	0
129 Muu kaupade ja teenuste müük	14 940	20 000	28 489
129.04 Kantseleiteenuste tasu	1 100	0	10 000
129.12 Tasu äritegevusega tegelemise loa eest	3 000	0	0
129.31 Üüri- ja renditulu	10 840	20 000	0
Korterid, äripinnad	10 840	20 000	0
129.99 Eespool nimetatud kaupade ja teenuste müük	0	0	18 489
13 Varade müük	0	99 900	0
131.01 Toodetud materiaalse põhivarade müük	0	99 900	0
14 Tulu varadelt	28 890	60 500	96 000
141 Intressi-, viivise- ja kohustistasutulud	1 890	41 000	1 000
141.01 Intressi- ja viivisetulu hoiustelt	1 890	0	1 000
141.99 Intressi- ja viivisetulud muudelt finantsvaradelt	0	41 000	0
143 Rendi- ja üüritulu mittetoodetud põhivaradelt	27 000	19 500	95 000
143.02 Kaevandamisõiguse tasu	0	100	90 000
143.04 Laekumine vee erikasutusest	3 000	18 000	5 000
143.05 Jahirent	0	1 400	0
143.99 Rendi- ja üüritulu muudelt mittet. põhivaradelt	24 000	0	0
15 Toetused	11 032 840	6 368 580	6 766 411
152.01 Toetused riigilt ja riigiasutustelt	8 863 000	5 981 600	6 278 479
152.01.1 Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	226 000	108 600	175 000
152.01.1.02 Haridus- ja teadusministeerium	0	10 000	0
152.01.1.04 Kaitseministeerium	0	3 600	0
152.01.1.08 Põllumajandusministeerium	0	12 000	0
152.01.1.09 Rahandusministeerium	0	10 000	0
152.01.1.17 Vabariigi Valitsus s.h. Koolitoit	226 000	73 000	175 000
152.01.2 Mittesihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	6 237 000	5 873 000	6 103 479
152.01.2.17 Vabariigi Valitsus	6 237 000	5 873 000	6 103 479
1.1 Laekumine riigieelarve toetusfondist	2 103 000	3 994 000	2 880 000
2.1 Toetus kooli kulude katmiseks	3 928 000	1 342 000	2 742 479
2.2 Toimetulekutoetus	113 000	324 000	339 000
2.3 Haridus- ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks	93 000	213 000	142 000
152.01.3 Sihtotstarbelised varade soetamiseks ja rendiks	2 400 000	0	0
152.01.3.02 Haridus- ja teadusministeerium	2 400 000	0	0
152.02 Toetused kohaliku omavalitsuse üksus. ja omav.asut.-lt	2 149 840	386 980	487 932
1 haridus	1 804 140	178 152	487 932
2 majandus	305 700	128 828	0
3 kultuur ja kunst	40 000	80 000	0
152.04 Toetused valitsussektorisse kuuluvatelt sihtasutustelt	20 000	0	0
19 Muud tulud	10 000	0	0
199 Muud laekumised	10 000	0	0
199.99 Segalaadilised ja identifitseerimata tulud	10 000	0	0
9 MUUD NÄITAJAD	500 000	266 075	648 494
92 Peamised finantsvarad	500 000	266 075	648 494
921 Kodumaised hoiused	500 000	266 075	648 494
921.1 Kassatagavara	20 000	40 000	70 000
921.2 Vabajääk	480 000	226 075	578 494
3 FINANTSEERIMISTEHINGUD	-402 000	-383 375	-350513
34 Kohustuste vähenemine (-)	-402 000	-725 155	-350513
341.01.9 Väärtpaberite tagasiostmine muudelt residentidelt (-)	0	-290000	0
341.03.1 Võetud laenu tagasimaksmine valitsussektoris. (-)	0	-100015	0
341.03.9 Võetud laenu tagasimaksmine muudele res. (-)	-402 000	-335140	-350513
342.02 laenu ümbervormistamise tasu	0	0	4500
32 Finantsvarade vähenemine (+)	0	341 780	0
321.01 Kodumaiste planeeritavate hoiuste vähendamine (+)	0	341 780	0

Olustvere vald tänas oma 2002. aasta parimaid maksumaksjaid tänukirjade ja uue seemnega rahakassadega

FOTO: Jaanus Siim

	Suure-Jaani linn	Suure-Jaani vald	Olustvere vald
4 KULUD TEGEVUSALADE JÄRGI	15 522 000	13 842 700	11 164 487
401 Üldised valitsussektori teenused	1 450 380	1 764 877	1 285 975
401.1.1.1 Linnavolikogu	118 600	161 100	62 715
401.1.1.2 Linnavalitsus	811 400	974 683	687 020
401.1.2.1 Reservfond	135 000	142 640	90 219
401.1.2.2 Keskmee raamatupidamine	195 600	231 609	125 000
401.6.2 Omavalitsusliitude liikmemaksud (s.h ühisüritused)	81 780	60 150	100 639
401.7 Valitsussektori võla teenindamine	108 000	134 695	213 382
Ülalnimetatamata valitsussektori kulud	0	0	7 000
403 Avalik kord ja julgeolek	4 000	19 233	14 000
403.1 Politsei	0	19 233	10 000
403.2 Päästeteenistused	0	0	4 000
Ülalnimetatamata avaliku korra ja julgeoleku kulud	4 000	0	0
404 Majandus	626 420	1 143 218	570 000
404.2.1.1 Maakorraldus	0	263 767	192 000
404.4.3 Ehitus- ja planeerimine	442 500	218 800	0
404.5.1.1 Teede ja tänavate korrashoid	125 000	520 000	160 000
404.5.1.3 Elektri- ja autotransport	20 000	0	0
404.7.3 Turism	16 420	0	0
404.7.4 Üldmaj. arendusprojektid-territoriaalne planeerimine	22 500	20 000	218 000
404.9.1 Majanduse haldamine	0	120 651	0
405 Keskkonnakaitse	245 000	30 000	62 000
405.1 Jäätmekäitlus	30 000	0	2 000
405.4 Haljastus	215 000	30 000	60 000
406 Elamu- ja kommunaalmajandus	517 500	229 275	55 694
406.1 Elamumajanduse arendamine	5 400	63 000	0
406.3 Veevarustus	51 400	30 000	0
406.4 Tänavavalgustus	420 000	35 501	38 000
406.6.2 Kalmistud	40 700	70 774	17 694
Ülalnimetatamata elamu- ja kommunaalmajanduse kulud	0	30 000	0
407 Tervishoid	11 900	35 826	102 745
407.4 Avalikud tervishoiuüritused	0	0	66 745
407.6.1 Tervishoiu haldamine	11 900	20 826	36 000
Ülalnimetatamata tervishoiukulud	0	15 000	0
408 Vabaaeg, kultuur ja religioon	1 110 550	2 237 903	664 172
408.1.6 Laste huvialamajad ja keskused (noorsoot.)	41 050	28 417	90 347
408.1.8 Vabaaaja- ja spordiüritused	52 500	317 000	59 475
1 Piirkondlikud spordiüritused	49 500	134 350	0
2 muud	3 000	182 650	0
408.2.1 Raamatukogud	444 000	233 775	240 640
Suure-Jaani linnaraamatukogu	444 000	20 000	0
Sürgavere raamatukogu	0	208 775	0
Olustvere raamatukogu	0	5 000	121 960
Tääksi raamatukogu	0	0	118 680
408.2.2 Rahva- ja kultuurimajad	470 000	756 470	141 825
Suure-Jaani Kultuurimaja	470 000	0	0
Paala Rahvamaja	0	626 184	0
Sürgavere Kultuurimaja	0	130 286	0
408.2.3 Muuseum	59 000	0	0
408.2.7 Arhiivid	0	0	18 600
408.2.11 Kultuuriüritused	2 000	149 000	10 000
408.2.12 Seltsitegevus	4 000	0	0
408.3 Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused (ajaleht)	33 000	86 635	30 000
408.4 Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	5 000	0	0
408.6.1 Spordi, vabaaaja, kult. ja rel. edend. seotud teg. haldus	0	256 405	73 285
409 Haridus	10 716 800	6 857 582	7 449 701
409.1.1 Eelharidus	679 000	1 344 582	1 114 605
Suure-Jaani lasteaed "Sipsik"	679 000	0	0
Sürgavere Vembu	0	513 148	0
Kõidama Traksik	0	831 434	0
Olustvere lasteaed	0	0	1 114 605
409.2.0.1 Algkoolid, põhikoolid ja gümnaasiumid	10 037 800	2 776 538	6 020 096
1 Suure-Jaani Gümnaasium	9 509 000	0	0
Sürgavere Põhikool	0	2 776 538	0
Olustvere Põhikool	0	0	2 670 200
Tääksi Põhikool	0	0	2 750 015
2 Osalemine koolikulude katmises	528 800	2 326 462	599 881
409.6.1 Õpilasteveo eriliinid	0	410 000	315 000
410 Sotsiaalne kaitse	839 450	1 524 787	960 200
410.1.2.1 Puuetega inimeste sotsiaalhoolekande asutused	400	104 400	0
410.1.2.2 Sotsiaalhoolekande teenused puuetega inimestele	0	0	12 000
410.2.1 Eakate sotsiaalhoolekande asutused	170 000	344 784	25 200
410.2.2 Sotsiaalhoolekande teenused eakatele (Kodut.)	69 000	60 000	52 500
410.4.3 Sotsiaalhoolekande teenused perekondadele ja lastele	333 550	447 000	295 500
1 koolitoit	25 000	74 000	24 500
2 ühekordsed toetused	15 000	45 000	28 500
3 laste kingipakk	12 000	30 000	18 000
4 lapse sünni toetus	16 000	90 000	30 000
5 matusetoetus	30 000	40 000	0
6 Koolitoit (1-4 kl)	226 000	73 000	175 000
7 Koolipiim	9 550	0	0
8 koolilõpu toetus	0	45 000	19500
9 kõrg- ja kutsekooli astujate toetus	0	20 000	0
10 õppekursioonid	0	15 000	0
11 pidulik lapse nimepanek	0	15 000	0
410.5 Töötute sotsiaalne kaitse	500	0	1 500
410.7.2 Toimetulekutoetus	133 000	367 000	339 000
410.7.3 Sots.hoolekande teenused sotsiaalsetele riskirühmadele	0	15 000	0
410.9.1 Sotsiaalhooldus	133 000	186 603	232 000
Ülalnimetatamata sotsiaalse kaitse kulud	0	0	2 500

Ilm ei kata kelgile lauda, kui sina esi ei kata.

Eesti vanasõna